

1 Katere so različne vrste ukrepov?

A. Vsako sodišče lahko pri izvajanju svoje pristojnosti v civilnih zadevah izda (začasno, dokončno ali obvezno) odredbo ali imenuje upravitelja v vseh zadevah, v katerih se to zdi pravično ali primerno, tudi če ni vložen zahtevek za odškodnino ali drugo pravno sredstvo oziroma se mu ne ugotovi. Začasna odredba se izda samo, če je sodišče prepričano, da obstaja resna zadeva, ki jo je treba rešiti na javni obravnavi, da obstaja možnost, da je tožnik upravičen do zadoščenja, in da bo pozneje, če ne bo izdana začasna odredba, težko ali nemogoče popolnoma zadostiti pravičnosti (člen 32(1) zakona o sodiščih 14 /1960, kakor je bil spremenjen).

B. Sodišče lahko kadar koli med civilno pravdo, v kateri odloča, izda odredbo o zasegu, zaščiti, hrambi, prodaji, zadržanju ali inšpekcijskem pregledu premoženja, ki je predmet pravde, ali odredbo za preprečitev izgube, škode ali škodljivega učinka, ki bi jih, če ne bi bila izdana odredba, utrpela oseba ali bi nastali na premoženju do pravnomočnosti odločbe sodišča v zadevi, ki se nanaša na to osebo ali premoženje, ali do izvršitve odločbe sodišča (člen 4(1) zakona o civilnem postopku, poglavje 6). Namen odredbe, izdane na podlagi te določbe, je (z odobritvijo posebnih navedenih odredb) zaščititi premoženje, ki je predmet pravde, do odločitve o tožbi ali izvršitve sodbe.

C. Vsako sodišče, ki odloča o civilnopravni tožbi za plačilo dolga ali odškodnine, lahko kadar koli po vložitvi tožbe odredi, da se tožencu prepreči odtujitev nepremičnega premoženja, ki je vknjiženo v njegovem imenu ali za katero ima pravico vknjižbe kot lastnik, in sicer v obsegu, ki po presoji sodišča zadostuje za zadoščenje tožnikovemu zahtevku in kritje stroškov pravde. Odredba se izda samo, če sodišče meni, da ima tožba dovolj trdno podlago in da tožnik po prodaji ali prenosu premoženja na tretjo osebo morda ne bo mogel izvršiti sodbe sodišča, ki bi bila izdana (člen 5(1) in (2), poglavje 6). Ta člen se uporablja za tožbe za plačilo dolga ali odškodnine in dovoljuje izdajo odredb v zvezi z nepremičnino, ki je vknjižena v toženčevem imenu ali za katero ima toženec pravico vknjižbe kot lastnik. Njegov namen je zamrzniti nepremično premoženje do izdaje sodbe v korist tožnika.

Pristojnosti sodišča, opisane v odstavku A, so nedvomno širše od pristojnosti, opisanih v odstavkih B in C, določeni pa so tudi parametri splošne pristojnosti sodišča za izdajo začasnih omejevalnih odredb. V odstavkih B in C so navedene posebne vrste odredb, ki jih lahko sodišča izdajo.

V skladu s sodno prakso vrhovnega sodišča je splošna pristojnost iz odstavka A (člen 32 zakona o sodiščih) široka in omogoča izdajo začasnih odredb zoper premoženje, ki ni predmet tožbe v glavni stvari. V skladu s sodno prakso so ciprska sodišča na podlagi člena 32 zakona o sodiščih pristojna za izdajo začasnih odredb Mareva (odredba o zamrznitvi sredstev (denarnih sredstev ali premičnega premoženja), ki so na območju pristojnosti sodišča, da se prepreči njihov prenos z območja pristojnosti ali njihova poraba).

2 Pod katerimi pogoji se lahko odredijo taki ukrepi?

2.1 Postopek

Predlogi za izdajo začasnih odredb se lahko vložijo v kateri koli fazi postopka, v katerem se odloča o civilnopravni tožbi. Postopek za vložitev predloga je urejen s postopkovnimi predpisi o civilnem postopku. Kakršna koli zamuda tožnika v zvezi z zahtevo za začasne ukrepe je dejavnik, ki bi ga moralo sodišče upoštevati.

V ciprskem pravu je mogoče začasno odredbo izdati, ne da bi bila nasprotna stranka o tem obveščena (postopek *ex parte*, glej člen 9 zakona o civilnem postopku, poglavje 6). Tak postopek je izredni ukrep, pri čemer je v takem primeru nujnost zadeve procesni pogoj, ki mora biti izpolnjen, da lahko sodišče ravna po svoji presoji brez zaslisanja druge stranke. Sodišča to načelo uporabljajo dosledno. Če tožnik ne razkrije ustreznih stvarnih dejstev, so posledice resne tudi v okviru postopka *ex parte* za izdajo začasnih odredb.

Začasna odredba, izdana *ex parte*, je veljavna takoj po vročitvi tožencu, vendar se lahko sodišču vrne čim prej po vročitvi, da se tožencu omogoči ugovor zoper njeno izdajo. Prav tako lahko predstavitev svojega mnenja o zadevi na sodišču zahteva katera koli tretja oseba, ki jo odredba neposredno zadeva. Če toženec odredbi ugovarja, bo sodišče opravilo narok, na katerem bo odločilo, ali bo odredba ostala v veljavi oziroma ali bo preklicana ali spremenjena. Če je izdaja odredbe zavrnjena, se lahko tožnik znova obrne na sodišče, vendar le če so se bistvene okoliščine zadeve spremenile. Navesti je treba tudi, da sodišče v vseh primerih, kadar je začasna odredba izdana *ex parte*, tožniku na podlagi izrecne pravne določbe odredi, naj položi varščino v znesku, ki ga določi sodišče, kot jamstvo za kakršno koli škodo, ki bi jo lahko utrpel toženec. Sodišče v skladu s sodno prakso ne more izdati odredbe, če tožnik ne položi varščine.

Seveda je mogoče izdajo začasnih odredb zagotoviti na podlagi predloga z obvestilom (tj. z obvestilom drugi stranki). Vendar v takem primeru sodišče ne upošteva dejavnika nujnosti.

2.2 Glavni pogoji

Sodišče o izdaji začasnih omejevalnih odredb odloči po lastni presoji. Preden odloči, da bo glede izdaje zahtevane odredbe uporabilo svojo diskrecijsko pravico, ki temelji na tehtanju primernosti, morajo biti izpolnjeni trije ključni pogoji:

obstaja resno vprašanje, ki ga je treba obravnavati (zadostovalo bo razkritje sporne domneve, ki temelji na zadevi);

obstaja verjetnost uspeha (očitna možnost uspeha / očitna verjetnost, da je tožnik upravičen do zadoščenja);

brez izdaje odredbe bo pozneje težko ali nemogoče zadostiti pravičnosti (če dodelitev odškodnine tožniku v končni fazi ne zadostuje za zaščito njegovih pravic).

Kot je navedeno, je vprašanje izdaje začasnih odredb v celoti prepuščeno presoji sodišča. Odredba se ne izda samodejno, če so izpolnjeni zgornji trije pogoji. Sodišče mora glede na vsa dejstva in okoliščine pretehtati, ali je pravično in primerno izdati zahtevano odredbo.

3 Cilj in predmet takih ukrepov

3.1 Katere vrste premoženja so lahko predmet takih ukrepov?

Iz sodne prakse je razvidno, da narava/vrsta premoženja ni dejavnik, ki lahko omeji pooblastila sodišča. Vendar je lahko narava premoženja pomemben dejavnik pri tehtanju primernosti, ki ga sodišče opravi pri izvajanju svoje diskrecijske pravice glede izdaje odredbe. Tožnik na primer lažje dokaže tveganje izgube sredstev z bančnega računa kot tveganje odtujitve nepremičnine.

3.2 Kakšni so učinki takih ukrepov?

Po izdaji odredbe je vsaka stranka, ki ji je odredba namenjena, zakonsko obvezana ravnati v skladu z njo. Ravnanje v nasprotju z odredbo pomeni nespoštovanje sodišča in se po zakonu kaznuje. Poleg tega je lahko vsaka oseba, ki spodbuja ali omogoči ravnanje v nasprotju z odredbo, ki jo je izdalo sodišče, kriva nespoštovanja sodišča (člen 42 zakona o sodiščih 14/1960, kakor je bil spremenjen).

3.3 Kakšna je veljavnost takih ukrepov?

Odredba, ki jo izda sodišče, vsebuje posebno določbo, v kateri je naveden njen čas veljavnosti. Običajno velja do izdaje končne sodbe v zvezi s tožbo v glavni stvari ali do njene razveljavitve ali spremembe s poznejšo odredbo sodišča. Sodišče lahko ob izdaji končne sodbe v zvezi s tožbo v glavni stvari vanjo vključi posebno določbo, na podlagi katere ostane odredba veljavna še določeno obdobje po izdaji sodbe, da se olajša izvršitev te sodbe.

4 Ali se je zoper ukrep mogoče pritožiti?

Zoper odločbo sodišča, s katero je ugodeno predlogu za izdajo začasne odredbe, se je mogoče pritožiti pri vrhovnem sodišču. Pritožba je mogoča tudi zoper odločbo sodišča, s katero je zavrnjen predlog za izdajo začasne odredbe.

Vrhovno sodišče ima pri obravnavi zadeve široka pooblastila. Izda lahko odredbo, katere izdajo je zavrnilo sodišče prve stopnje, oziroma razveljavi ali spremeni odredbo, ki jo je izdalo sodišče nižje stopnje. Vendar je treba navesti, da pritožbeni postopek ne pomeni nove obravnave zadeve. Odločba sodišča prve stopnje ne bo razveljavljena samo zato, ker je vrhovno sodišče svojo diskrecijsko pravico uporabilo drugače. Vrhovno sodišče bo posredovalo samo, če ugotovi, da je sodišče prve stopnje svojo diskrecijsko pravico uporabilo *napačno*.

Zadnja posodobitev: 21/10/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.